I sag nr. 173/73,

REGERINGEN FOR DEN ITALIENSKE REPUBLIK, repræsenteret af ambassadør A. Maresca som befuldmægtiget, bistået af »Vice Avvocato dello Stato« I. M. Braguglia, med valgt adresse i Luxembourg ved den italienske ambassade i Luxembourg

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESKABER, repræsenteret af sine juridiske rådgivere, A. Marchini-Camia og M. van Ackere, som befuldmægtigede, med valgt adresse i Luxembourg hos Kommissionens juridiske rådgiver, P. Lamoureux, 4, boulevard Royal,

sagsøgt,

et søgsmål om annullation af den af Kommissionen i henhold til EØF-traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit og stk. 3 trufne beslutning af 25. juli 1973 vedrørende artikel 20 i den italienske lov nr. 1101 af 1. december 1971 om strukturomlægning, reorganisering og omlægning af tekstilindustrien,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene A. M. Donner (refererende) og M. Sørensen, dommerne A. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh og A. J. Mackenzie Stuart,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og parternes anbringender under skriftvekslingen kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

1. Ved skrivelse af 24. april 1969 gav den italienske regering Kommissionen meddelelse om et lovforslag om strukturomlægning, reorganisering og omlægning af tekstilindustrien.

Da Kommissionen ikke kunne få oplysning fra den italienske regering om alle de vurderingsfaktorer, som var nødvendige for at fremsætte de i artikel 93, stk. 3 i EØF-traktaten foreskrevne bemærkninger, vedtog den i henhold til stk. 2, første punktum i denne artikel en mid-

lertidig beslutning af 27. maj 1970 (JO 1970 nr. L 128, s. 33). Denne beslutning pålagde Den italienske Republik at ændre lovforslagets artikler 5 og 12, som Kommissionen umiddelbart anså for uforenelige med fællesmarkedet.

Italien rettede sig efter denne beslutning. Imidlertid indeholdt lov nr. 1101 af 1. december 1971 i artikel 20 en bestemmelse, der ikke figurerede i det bekendtgjorte forslag, og som var blevet tilføjet, uden at Kommissionen var blevet informeret herom. Til fordel for alle industri- og håndværksvirksomheder i tekstil- og konfektionssektoren indførte denne bestemmelse for en periode af 3 år en lettelse i de sociale byrder i forbindelse med familietilskud, som gik ud på at nedsætte virksomhedernes bidragssats fra 15 % til 10 %.

2. Den italienske regering lod i skrivelse af 9. august 1972 Rådet for De europæiske Fællesskaber vide, at de pågældende virksomheder på grund af længden af de frister, som kræves ved administrative forholdsregler, ikke kunne nyde godt af de ved lov nr. 1101 af 1. december 1971 hjemlede fordele før den 1. juli 1973. Følgelig blev en af de foranstaltninger, som var blevet vedtaget i juli 1971 for at imødegå den alvorlige konjunktursituation inden for den italienske økonomi-nemlig fritagelsen på 5 % af de lønbeløb, hvoraf arbejdsgiverne skal betale bidrag til den obligatoriske arbejdsløshedsforsikring — forlænget med 1 år for tekstilsektoren (lovdekret nr. 286 af 1. juli 1972).

Kommissionen, som ikke havde modsat sig de hasteforanstaltninger med begrænset varighed, som var blevet vedtaget i juli-august 1971, fordi de som konjunkturpolitiske foranstaltninger var af generel art, indledte ved telex-meddelelse af 31. juli 1972 fremgangsmåden ifølge EØF-traktatens artikel 93, stk. 2 imod den pr. 1. juli 1972 foretagne forlængelse af disse foranstaltninger for tekstilsektoren. Dette er grunden til, at den italienske regering ved skrivelse af 9. august 1972 forelagde Rådet en anmodning om anvendelse af artikel 93, stk. 2, tredje afsnit. Da Rådet ikke havde truffet beslutning inden for den 3 måneders frist, som er fastsat i denne bestemmelse, fortsatte Kommissionen fremgangsmåden i artikel 93, stk. 2, første afsnit. De nye medlemsstaters tiltrædelse forlængede denne procedure, fordi det var nødvendigt at give dem mulighed for at fremsætte deres bemærkninger. Da den omhandlede foranstaltning ikke var blevet forlænget endnu en gang ud over den 30. juni 1973, vedtog Kommissionen den i nærværende sag anfægtede beslutning imod foranstaltningen til nedsættelsen af byrder i lov nr. 1101, som i praksis havde fået virkning fra 30. juni 1973.

3. Den italienske regering har ved stævning af 9. oktober, indleveret til Domstolens justitskontor den 11. oktober 1973, anlagt nærværende sag.

De skriftlige retsforhandlinger er forløbet forskriftsmæssigt.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at åbne den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

Sagsøgeren nedlægger følgende påstand: Kommissionens beslutning af 25. juli 1973 erklæres ugyldig.

Sagsøgte nedlægger følgende påstande:

1. Sagen afvises.
2. Sagsøger pålægges at afholde omkostningerne.

III — Parternes søgsmålsgrunde, indsigelser og andre anbringender

Sagsøgeren fremsætter til støtte for sit søgsmål indledningsvis tre principale

søgsmålsgrunde og dernæst tre subsidiære søgsmålsgrunde vedrørende realiteten.

1. Det ordrette indhold i første stykke af den omhandlede bestemmelse: »Den italienske republik skal ophæve den midlertidige og delvise nedsættelse af sociale byrder . . .« indebærer juridisk, at beslutningen skal fortolkes som en retsakt, som skal udløse umiddelbare virkninger i det nationale retssystem og ikke skabe en forpligtelse, som den stat, den er rettet til, opfordres til at gennemføre. Endog selvom udtrykket »skal ophæve« i stk. 1 i beslutningen skal forstås således, at det kun tilsigter at pålægge den italienske stat den i artikel 93, stk. 2, første afsnit fastsatte handlepligt, går denne bestemmelse direkte ud på at ophæve artikel 20 i lov nr. 1101. Dette synes så meget des mere rigtigt, som beslutningen ikke fastsætter nogen gennemførelsesfrist. Følgelig skal denne beslutning betragtes som værende uden retsvirkninger, idet Kommissionen ifølge artikel 93, stk. 2 EØF ikke har beføjelse til at udstede almengyldige retsakter, der er umiddelbart gældende inden for de nationale retssystemer.

Kommissionen hævder, at udtrykket »supprime« (»ophæver«) i artikel 1 i den anfægtede beslutning kun har en bindende betydning på samme måde som udtrykket »skal ophæve«, og at det kun tilsigter at pålægge en medlemsstat den i artikel 93, første afsnit EØF fastsatte handlepligt. En anvendelse af præsens indikativ i denne betydning vil være grammatisk korrekt og vil i øvrigt svare til en »hyppig lovgivningspraksis«, som der aldrig er blevet rejst indvendinger imod.

Søgsmålsgrunden er så klart grundløs, at Kommissionen ikke finder det nødvendigt i henhold til artikel 93, stk. 2, første afsnit at gå over til en undersøgelse af spørgsmålet om de trufne beslutningers umiddelbare gyldighed.

2. Ifølge *sagsøgeren* skal beslutningen betragtes som ugyldig, fordi man har undladt at fastsætte en gennemførelsesfrist, således som det bestemmes i artikel 93, stk. 2. Tilståelse af en gennemførelsesfrist udgør en uomgængelig betingelse for beslutningens lovlighed.

Den i den bestridte beslutning omhandlede støtte er en »støtteordning, som findes« i artikel 93, stk. 1's forstand, idet loven af 23. december 1971 trådte i kraft den 8. januar 1972. Den manglende forudgående meddelelse til Kommissionen har ikke indflydelse på den omstridte støttes rubricering under kategorien »støtteordninger, som findes«. Endog for de former for støtte, som er blevet ydet, uden at Kommissionen er blevet informeret derom i rette tid, skaber Kommissionens konstatering af, at de er uforenelige med artikel 92, forpligtelsen til at ophæve dem. Det er således nødvendigt at fastsætte fristen i hvert enkelt tilfælde for at bestemme det tidspunkt, fra hvilket den omhandlede støtte bør bringes til ophør.

I øvrigt har den italienske regering ikke øjeblikkeligt kunnet bringe den angivne støtte til ophør. Foranstaltningen, der er blevet institueret ved lov, kan kun ophæves ved en formel ophævelsesprocedure ad lovgivningsvejen.

Kommissionen gør gældende, at den i den anfægtede beslutning omhandlede støtteforanstaltning tilhører gruppen af ulovlige støtteordninger, idet den er blevet institueret uden forudgående meddelelse til Kommissionen og således krænker artikel 93, stk. 3, første pkt. Følgelig er den i henseende til fællesskabsretten ulovlig fra sin ikrafttræden. Den i artikel 93, stk. 2, første afsnit nævnte frist omfatter kun lovligt indførte støtteordninger, og en medlemsstat kan ikke benytte sig af denne garanti, når den ved egen fejl har forhindret, at den fastsatte mekanisme fungerer tilfredsstillende. Kommissionen har således ikke krænket det i artikel 93 opstillede formkrav ved ikke at sætte en tidsfrist for ophævelsen af den omhandlede foranstaltning; i det foreliggende tilfælde har den simpelthen bragt en i relation til fællesskabsretten ulovlig situation, som aldrig burde have eksisteret, til ophør.

Hvis man accepterede sagsøgerens argumentation, ville der åbnes et hul i det i artikel 93 hjemlede system, og det kunne befrygtes, at medlemsstaterne ensidigt ville indføre nye støtteforanstaltninger, som herefter ville blive kendt uforenelige med fællesmarkedets gnidningsløse funktion, men i mellemtiden var gledet ind i gruppen af bestående støtteordninger.

Den italienske stat kan ikke være uvidende om de retlige virkninger af den anfægtede beslutning. Intet forhindrede den italienske regering i øjeblikkeligt at bringe den ulovlige støtte til ophør.

3. *Den italienske regering* gør gældende, at den i artikel 93, stk. 2 EØF fastlagte præliminære fremgangsmåde udgør et væsentligt formkrav og som sådant er blevet krænket.

Kommissionen svarer, at denne søgsmålsgrund er upræcis og blottet for enhver begrundelse. Sagsøgeren angiver på ingen måde hvilke formforskrifter, der skulle være fraveget eller fulgt på ukorrekt måde forud for beslutningens vedtagelse.

4. *Den italienske regering* hævder subsidiært, at beslutningen griber ind i det interne fiskale område, et felt som er forbeholdt medlemsstaternes suverænitet. Den anfægtede bestemmelse i lov nr. 1101 er en »beskatnings«-foranstaltning, som nedsætter det beløb til finansiering af sociale ydelser til fordel for de ansatte, der ved lov er pålagt virksomhederne i tekstilsektoren. Bestemmelser af denne art kan ikke falde ind under artikel 92's anvendelsesområde. Endog selv om man må anerkende den påstand, at de særlige foranstaltninger, der som undtagelser fra det generelle system for interne skatter tilstræber at lette de byrder, som normalt tynger en virksomheds budget«, udgør støtteordninger i artikel 92's forstand, kan artikel 20 i lov nr. 1101 ikke falde ind under artiklerne 92 til 94. Denne bestemmelse, der ved fiskale midler fastlægger den delvise og midlertidige finansiering af de bidrag, der betales som familietilskud, har hverken haft anden hensigt eller anden virkning end inden for den italienske stat at genoprette ligevægten i det almindelige system for bidragene til den sociale forsorg. Det er blevet konstateret, at det almindelige system for bidrag til familietilskud for så vidt angår tekstilindustrien frembyder en åbenbar forvridning. Den italienske stat har villet afhjælpe dette ved vedtagelse af artikel 20 i lov nr. 1101. Hvis den nationale lovgiver havde været klar over dette, ville han straks fra indførelsen af lovgivningen om familietilskud have fastsat en nedsættelse af den byrde, som påhviler de pågældende arbejdsgivere. Hvis man var gået frem på denne måde, ville ingen have fremsat indvendinger. Det ses vanskeligt, hvorfor sådanne indvendinger kan fremsættes nu imod en bestemmelse, hvis eneste hensigt er at udligne det handicap, som findes i tekstilsektoren.

Kommissionen forklarer, at måden at finansiere familietilskud på indebærer en ulempe for de sektorer, som er karakteriseret ved en flertalsbeskæftigelse af kvindelig arbejdskraft. Selv om man kan forestille sig en grundlæggende ændring af den almindelige ordning ved at formindske bidragssatsen for alle de industrielle sektorer i forhold til antallet af kvindelige ansatte, vil en sådan »genoprettelse af ligevægten«, der er begrænset til en enkelt sektor og til en periode på 3 år, på grund af sin specielle karakter have samme virkning som en støtte, der er begrænset til en enkelt sektor. Den påklagede foranstaltning udgør altså en »intervention, som letter de byrder, som normalt tynger en virksomheds budget«, en definition på støttebegrebet, som Domstolen har anvendt adskillige gange.

5. *Sagsøgeren* gør gældende, at bestemmelsen i artikel 20 i lov nr. 1101 ikke angår en »støtte« i artikel 92, stk. 1's forstand. Den italienske tekstilindustri er hæmmet af pålæggelsen af sociale byrder, som ikke tager hensyn til sektorens specielle omstændigheder navnlig overskuddet af kvindelig arbejdskraft. I løbet af 1971 ville virksomhederne i tekstilsektoren have betalt 65,7 mia. lire som sociale ydelser, mens de sociale sikrings-

ydelser i denne sektor kun ville have medført en udgift på 42,4. Den påklagede foranstaltning har kun delvist afhjulpet dette underskud.

En støtte skal i øvrigt i følge artikel 92, stk. 1 for at kunne betragtes som en sådan ydes af staten »eller ved hjælp af statsmidler«, dvs. som en udgift eller formindskelse af indtægter, der bæres af hele samfundet. Imidlertid bliver indtægtstabet med hensyn til bidrag til familietilskud udlignet ved hjælp af midler hidrørende fra de af arbejdsgiverne betalte bidrag til forsikring imod ufrivillig arbejdsløshed, dvs. ved hjælp af kapital, som ikke er samfundsejet.

Kommissionen hævder, at den midlertidige nedsættelse af de bidrag, som tekstilindustrien skal betale som familietilskud, skal betragtes som en støtteforanstaltning til arbejdsgiverne inden for tekstilindustrien og ikke til de ansatte i denne sektor.

Fritagelsen for fiskale eller »sociale« byrder, som pålægges industrien generelt til fordel for virksomhederne inden for en særlig sektor, kan kun have til formål og i alle tilfælde til virkning at begunstige disse virksomheder i den interne konkurrence inden for fællesmarkedet. Man må for det første sammenligne de sociale byrder, der tynger den italienske tekstilindustri, med de byrder, som bæres af de øvrige industrielle sektorer i denne medlemsstat. Det er først herefter, at det kan være nyttigt at foretage en sammenligning med de byrder, som påhviler tekstilindustrien i de andre medlemsstater. I den henseende kan man ikke sammenligne den forholdsmæssige andel, som »arbejdsgiverbidragene« udgør af omkostningerne pr. time i de forskellige medlemslande, men derimod arbejdets samlede omkostninger pr. time. En sammenligning efter det sidste kriterium vil klart vise, at den italienske industri besidder en tilstrækkelig stærk konkurrencestilling i forhold til tekstilindustrierne i de andre medlemsstater.

At der gives kompensation for nedsættelsen af indbetalingerne ved at beskatte en anden social sikringsordnings midler, er ikke et holdbart argument, idet denne kompensation ikke ændrer den omstændighed, at den aflastende foranstaltning må betegnes som en støtte. De offentlige midler kommer ikke nødvendigvis fra »samfundet som helhed« men oftere fra en fastlagt kategori af forpligtede. Kommissionen henviser vedrørende dette punkt til Domstolens dom af 25. juni 1970 i sag nr. 47/69, Den franske Republik mod Kommissionen, Recueil s. 487.

6. Sluttelig gør *den italienske regering* gældende, at den omhandlede foranstaltning ikke kan betragtes som en støtte i artikel 92, stk. 1's forstand, fordi den ikke kan have negative virkninger inden for Fællesskabet. Bestemmelsen i artikel 92, stk. 1 kræver, at samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes konkret og effektivt. På dette punkt mangler den anfægtede beslutning, der begrænser sig til en abstrakt undersøgelse af den påståede støtteordnings mulige indflydelse på samhandelen inden for Fællesskabet, enhver præcisering. Set under denne synsvinkel er beslutningen ikke begrundet, hvorfor den krænker artikel 93, stk. 2, idet Kommissionen har undladt at »finde« støtten uforenelig med fællesmarkedet.

Kommissionen forklarer, at virksomhederne i Fællesskabet i de økonomiske sektorer, hvor der findes en væsentlig samhandel mellem medlemsstaterne, nødvendigvis befinder sig i en konkurrencesituation. Følgelig er enhver statsstøtte, der har indflydelse på konkurrencebetingelserne, navnlig ved lettelse af produktionsomkostningerne, i stand til at fordreje denne konkurrence. Kommissionen fremlægger nogle talangivelser, der dels viser størrelsen af og væksten i samhandelen med tekstilsektorens produkter inden for fællesmarkedet og dels Italiens betydelige konkurrenceevne i denne sektor.

Selv om det var korrekt, at visse grene inden for den italienske tekstilindustri møder strukturvanskeligheder, ville støtteforanstaltningen dog være uberettiget. Den kan ikke fremme en varig løsning af

disse problemer på fællesmarkedsplan, og iøvrigt kan den øge vanskelighederne for tekstilvirksomhederne i andre medlemsstater, som bliver stillet over for en lignende strukturel krise.

Under den mundtlige forhandling den 26. marts 1974 har parterne redegjort for de anbringender, som er fremsat under den skriftlige forhandling.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 15. maj 1974.

Præmisser

1 Ved stævning af 9. oktober 1973 har regeringen for Den italienske Republik i henhold til EØF-traktatens artikel 173 fremsat krav om annullation af Kommissionens beslutning af 25. juli 1973 vedrørende artikel 20 i den italienske lov nr. 1101 af 1. december 1971 om strukturomlægning, reorganisering og omlægning af tekstilindustrien (EFT nr. L 254 af 11. september 1973);

2 søgsmålet er baseret på tre såkaldte »indledende« søgsmålsgrunde vedrørende beslutningens form og fremgangsmåden ved dens tilblivelse og tre såkaldte subsidiære søgsmålsgrunde vedrørende realiteten;

3 da de tre første og de tre subsidiære søgsmålsgrunde hver især er indbyrdes forbundne, bør de undersøges samlet i to grupper.

Vedrørende de indledende søgsmålsgrunde

4 Den sagsøgende regering gør først og fremmest indsigelse mod, hvad den anfægtede beslutning anfører i artikel 1: »den italienske Republik skal ophæve den midlertidige og delvise nedsættelse af sociale byrder i forbindelse med familietilskud, der er fastsat i artikel 20 i lov nr. 1101 . . .«. en affattelse, som antyder, at beslutningen skal have umiddelbar virkning i modtagerstatens nationale retsorden;

5 en sådan virkning er uforenelig med artikel 93, stk. 2 i traktaten, hvorefter Kommissionen, efter at have konstateret at en medlemsstat har krænket de i artikel 92 fastsatte regler, træffer beslutning om, at den pågældende stat skal ophæve den omhandlede støtte eller ændre den inden for en tidsfrist, som Kommissionen fastsætter;

6 ved en anden søgsmålsgrund fremsætter sagsøgeren den indvending mod beslutningen, at den ikke indeholder nogen frist for gennemførelsen, og slutter, at beslutningen på grund af denne manglende faktor, som er væsentlig for beslutningens lovlighed, bør betragtes som ugyldig;

7 ved den tredje søgsmålsgrund bliver det gjort gældende, at den i artikel 93, stk. 1 fastsatte forudgående fremgangsmåde ikke er anvendt forskriftsmæssigt.

8 Det står fast, at bestemmelsen i artikel 20 i den omstridte italienske lov nr. 1101, selv om den ændrer den tidligere retsstilling for de italienske industri- og håndværksvirksomheder inden for tekstilsektoren, ikke forud er blevet meddelt Kommissionen i overensstemmelse med artikel 93, stk. 3;

9 Kommissionen, der efter at have indhentet bemærkninger fra de italienske myndigheder og fra eksperter i andre medlemsstater, mente, at den omtvistede bestemmelse var en støtte i artikel 92 og 93's forstad, vedtog den anfægtede beslutning.

10 For at sikre en gradvis udvikling og fællesmarkedets funktion i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 92 foreskriver artikel 93 en løbende undersøgelse af de støtteordninger, som anvendes eller påtænkes indført af medlemsstaterne, hvilket forudsætter et konstant samarbejde mellem disse stater og Kommissionen;

11 artikel 93, stk. 2 har det tilfælde for øje, at Kommissionen i løbet af denne undersøgelse konstaterer, at en støtte, som ydes af en medlemsstat, ikke er forenelig med bestemmelserne i artikel 92, og artiklen foreskriver løsningen herpå i form af en beslutning fra Kommissionen under Domstolens kontrol;

12 den opfattelse om samarbejde, som artiklen bygger på, indebærer, at Kommissionen i et sådant tilfælde bør give den pågældende stat en frist til at rette sig efter den trufne beslutning;

13 imidlertid er det overflødigt i det i stk. 3 omhandlede tilfælde, som drejer sig om en påtænkt støtte, som betragtes som uforenelig med artikel 92, at fast-

sætte en frist, idet den pågældende foranstaltning ikke kan bringes til udførelse.

14 Søgsmålsgrundene har til hensigt at fastslå, at en af en medlemsstat i strid med fremgangsmåden i stk. 3 indført støtte skal ligestilles med lovligt ydet støtte og således ikke kan være genstand for den i andet stykke foreskrevne fremgangsmåde, herunder den obligatoriske fastsættelse af en frist;

15 denne fortolkning af artikel 93 er imidlertid uacceptabel, fordi den fører til at berøve bestemmelserne i stk. 3 deres bindende virkning og endog til at begunstige overtrædelser heraf;

16 til gengæld indebærer ånden og systemet i artikel 93, at Kommissionen, når den konstaterer, at en støtte er blevet indført eller ændret under tilsidesættelse af stk. 3, og navnlig når den finder, at denne støtte ikke er forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 92, skal kunne træffe beslutning om, at den pågældende medlemsstat bør ophæve eller ændre støtten, uden at Kommissionen er forpligtet til at indrømme en frist, og således at sagen kan indbringes for Domstolen, hvis den omhandlede stat ikke retter sig herefter med fornøden omhu;

17 i et sådant tilfælde kan Kommissionens retsmidler ikke være begrænset til anvendelsen af den mere komplicerede fremgangsmåde i artikel 169;

18 følgelig er den søgsmålsgrund, at beslutningen tilsigter at få umiddelbar virkning i Den italienske Republiks nationale retsorden, uberettiget, idet beslutningens artikel 2 bestemmer, at »denne beslutning er rettet til Den italienske Republik«, en affattelse hvoraf det klart fremgår, at den tilstræber at pålægge den pågældende medlemsstat den i beslutningens artikel 1 nævnte forpligtelse;

19 endelig er den tredje søgsmålsgrund om uregelmæssigheder ved fremgangsmåden ikke belyst i tilstrækkelig grad til at kunne godtages;

20 disse søgsmålsgrunde må således forkastes.

Vedrørende de subsidiære søgsmålsgrunde

21 Den sagsøgende regering hævder først og fremmest, at den anfægtede beslutning, da den griber ind i et område, der ved traktaten er forbeholdt medlemsstaternes suverænitet — området for pålæggelse af interne skatter — er udtryk for en kompetenceoverskridelse;

22 for det andet gør den gældende, at den omtvistede nedsættelse af de sociale byrder skal betegnes som en foranstaltning af social karakter, som derfor ikke falder ind under området for artiklerne 92 og 93;

23 da den tidligere gældende finansieringsordning for familietilskud stillede de sektorer ugunstigt, som havde en stor andel af kvindelig arbejdskraft, fjernede den omtvistede foranstaltning simpelthen en ulempe, som tyngede den italienske tekstilindustri;

24 i øvrigt er denne industri stillet ugunstigt i forhold til tekstilindustrierne i de andre medlemsstater, fordi de sociale byrder, som påhviler arbejdsgiverne, er føleligt højere i Italien end i de øvrige medlemsstater;

25 endelig kan den delvise nedsættelse af de sociale byrder ifølge sagsøgende regering ikke påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne eller fordreje konkurrencen på det fælles marked.

26 Formålet med artikel 92 er at hindre, at samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes af fordele, som indrømmes af offentlige myndigheder, og som under forskellige former fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner;

27 artikel 92 sondrer således ikke under hensyn til grundene til eller hensigten med de omhandlede interventioner men definerer dem i kraft af deres virkninger;

28 følgelig er hverken den eventuelle fiskale karakter eller sociale hensigt med den omtvistede foranstaltning tilstrækkelig til at bringe den uden for anvendelsesområdet for reglen i artikel 92.

29 Hvad angår det anbringende, at den påtalte foranstaltning kun tilsigter at genoprette ligevægten i de byrder, som for tekstilindustrien følger af det almindelige system for bidrag til den sociale forsorg, navnlig for så vidt angår familietilskud, står det fast, at den italienske familietilskudsordning, ligesom alle de systemer, den kan sammenlignes med, har til hensigt at sikre en arbejdstager en aflønning, som er tilpasset hans familiemæssige behov;

30 da arbejdsgivernes bidrag i et sådant system udregnes efter den lønbyrde, som påhviler den enkelte virksomhed, kan den omstændighed, at en relativt ubetydelig del af den arbejdskraft, som er ansat i en virksomhed, i deres egenskab af familieforsøgere kan gøre krav på en effektiv udbetaling af disse tilskud, ikke udgøre hverken en særlig fordel eller en særlig ulempe for den omhandlede virksomhed i forhold til virksomheder, hvor en større del af de ansatte oppebærer disse tilskud, da betalingsbyrde netop er gjort ensartet for alle virksomheder;

31 det netop anførte vedrørende de byrder, som hviler på en virksomheds budget som følge af familietilskudsordningen, gælder ligeledes vedrørende relationerne mellem de forskellige grene af industrien;

32 følgelig kan de tal, som er blevet påberåbt af den sagsøgende regering, hvorefter 65,7 milliarder lire i løbet af 1971 skulle være betalt som bidrag af tekstilindustrien, mens de sociale sikringsydelser i form af familietilskud i denne sektor kun beløb sig til 42,4 milliarder, kun vise, at tekstilindustrien med hensyn til produktionsomkostninger er stillet ugunstigt i forhold til andre industrisektorer.

33 Man må slutte, at den delvise nedsættelse af de sociale byrder, som i form af familietilskud påhviler arbejdsgiverne i tekstilsektoren, er en foranstaltning, som delvist skal fritage virksomhederne inden for en særlig industrisektor for de pekuniære byrder, som følger af en normal anvendelse af det almindelige sociale forsorgssystem, uden at denne fritagelse berettiges ved dette systems karakter eller forvaltning;

34 det anbringende, at den påtalte nedsættelse ikke er en »statsstøtte«, fordi det indtægtstab, der følger heraf, bliver udlignet ved hjælp af midler fra de bidrag, som bliver betalt til arbejdsløshedsforsikringen, kan ikke godkendes;

35 da de midler, som det drejer sig om, hidrører fra de obligatoriske bidrag, som lovgivningen i staten foreskriver, og da de, som den foreliggende sag viser, bestyres og fordeles i henhold til denne lovgivning, må de betragtes som støtte,

der ydes ved hjælp af statsmidler i artikel 92's forstand, endog selv om de bliver administreret af institutioner, der ikke henhører under den offentlige myndighed.

36 Hvad angår det anbringende, at de sociale byrder, som påhviler arbejdsgiverne i tekstilsektoren, er højere i Italien end i de øvrige medlemsstater, må man ved anvendelsen af artikel 92, stk. 1 nødvendigvis gå ud fra konkurrencesituationen i fællesmarkedet, før den omtvistede foranstaltning blev vedtaget;

37 denne situation er en følge af adskillige faktorer, som har forskellig indflydelse på produktionsomkostningerne i de forskellige medlemsstater;

38 i øvrigt indeholder traktaten i artiklerne 99-102 regler vedrørende fjernelse af de forvridninger, som typisk følger af uoverensstemmelser mellem skattesystemerne og de sociale sikringsordninger i de forskellige medlemsstater, under hensyntagen til strukturvanskelighederne inden for visse industrisektorer;

39 derimod kan den ensidige ændring af en bestemt faktor i produktionsomkostningerne i en medlemsstats økonomiske sektor forstyrre den bestående ligevægt;

40 følgelig har det ingen interesse at sammenligne det relative forhold mellem en vis omkostningsgruppe og de totale produktionsomkostninger, da det afgørende element er selve nedsættelsen og ikke den omkostningsgruppe, den angår.

41 Desuden er de sociale byrder, der tynger arbejdsgiverne, en del af den mest almindelige gruppe af arbejdsomkostninger;

42 det fremgår af sagens akter, at omkostningerne til arbejdskraft i den italienske tekstilsektor i forhold til omkostningerne i tekstilsektoren i de øvrige medlemsstater er relativt lave;

43 det står fast, at den i artikel 20 i lov nr. 1101 hjemlede nedsættelse af sociale byrder har til virkning at nedsætte udgifterne til arbejdskraft i den italienske tekstilsektor.

44 Den italienske tekstilindustri konkurrerer med tekstilvirksomhederne i de øvrige medlemsstater, således som det fremgår af de betydelige og voksende udførsler af italienske tekstilprodukter til de øvrige medlemsstater i fællesmarkedet;

45 den ændring af produktionsomkostningerne i den italienske tekstilindustri, som den omhandlede nedsættelse af de sociale byrder medfører, påvirker nødvendigvis samhandelen mellem medlemsstaterne;

46 følgelig må de subsidiære søgsmålsgrunde ligeledes forkastes.

Vedrørende sagsomkostningerne

47 I henhold til artikel 69, stk. 2 i Domstolens procesreglement dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagsomkostningerne;

sagsøgerens søgsmålsgrunde er ikke blevet taget til følge.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

idet den forkaster enhver anden videregående eller hermed uforenelig påstand:

1. **Sagsøgte frifindes.**
2. **Sagsøgeren dømmes til at afholde sagsomkostningerne.**

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars
Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. juli 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident